

I aleshores vaig comprendre que si jo continuava endavant, no era, ni de bon tros, per la meua força, sinó perquè en aquell moment de fragilitat i de dubte en la meua vida, havia sentit prop meu la força de la gràcia de Déu

Joan Soler Ribas

Els campanars criden a la pregària però s'han insonoritzat les oïdes; les piques de bateig resten inactives i només de tant en tant algun infant s'atansa a la taula eucarística per primer cop.

Pere Oliva March

I d'això va la recent pel·lícula documental que es va presentar el darrer mes de juny, mostrant el Camí Ignasià, seguint les passes de Sant Ignasi de Loiola, des d'Azpeitia-Loyola fins a Manresa.

Josep Lluís Iriberrí

EL BON PASTOR

Revista per a preveres i diaques

Jo soc el bon pastor: conec les meves ovelles, i elles em coneixen a mi, tal com el Pare em coneix, i jo conec el Pare. I dono la vida per les ovelles.

Número 148
setembre 2022

Any XIII

Pòrtic.....	3
ARMAND PUIG I TÀRRECH	
El pastor que sabia somriure.....	6
NORBERT MIRACLE FIGUEROLA	
Sau.....	8
PERE OLIVA MARCH	
Sant Joan Cristòstom: la Glòria de Déu i la vida de l'home.....	10
JOAQUIM MESSEGUER	
Mossèn Joan Llidó.....	12
JOSEP MIQUEL BAUSSET	
Una "desitjada" carta, <i>Desiderio desideravi</i>	14
JORDI FONT PLANA	
XLIII Congrés internacional de <i>Pueri Cantores</i> a Florència	17
JAUME GENÉ NOLLA	
Mantenir-se en l'amor de Déu.....	19
JOAN SOLER RIBAS	
<i>Inquietum est cor nostrum</i>	21
CARLOS PÉREZ LAPORTA	
Acollits per l'olor del mar, no podem ser infeliços.....	23
JOAN BOSCO FANER	
Un prevere novell a la comarca dels Ports.....	25
MATTEO BORDIGNON	
La veritat sempre està de part dels humils.....	27
+ SEBASTIÀ TALTAVULL	
Ajudar les ànimes, com a línia de fons de la pròpia vida.....	28
JOSEP LLUÍS IRIBERRI	

Equip de redacció Agustí Borrell, Norbert Miracle, Xavier Morlans, Daniel Palau, Armand Puig. Sota el patrocini de la *Càtedra de Teologia Pastoral Josep Pont i Gol*

Disseny original Animaset

Dipòsit Legal T- 1085 - 2014 revistaelbonpastor@gmail.com www.elbonpastor.cat

Si voleu col·laborar econòmicament en el sosteniment i difusió de la revista podeu fer els vostres donatius a

La Caixa 2100-0272-33-0101212882

Moltes gràcies

Pòrtic

ARMAND PUIG I TÀRRECH
*Rector de l'Ateneu Universitari Sant
 Pacià*

Comencem el curs i la situació mundial és força complexa, en certs moments fins i tot perillosa. La guerra d'Ucraïna ha estat el detonant d'una conflictivitat que afecta, directament o indirectament, tot el planeta. Aquesta guerra, com totes, comporta mort i destrucció i, com afirmava el Papa en el seu missatge del 27 de març de 2021 a la Plaça de Sant Pere ran de la pandèmia, vivim en un “món malalt”. Precisament l'últim Congrés de teologia promogut per l'Ateneu Universitari Sant Pacià, celebrat el curs passat, portava per títol «Les ferides i les esperances d'un món malalt a la llum de la teologia de l'Encarnació». Doncs bé, les ferides derivades de la pandèmia s'han agreujat i s'han eixamplat amb la guerra d'Ucraïna. Des de febrer de 2022, amb la invasió russa del territori ucraïnès i la resposta militar d'Ucraïna, la malaltia ha deixat de ser tan sols el coronavirus i s'ha estès més enllà de l'enorme problema humà que la pandèmia ha representat i representa, amb el resultat de més de sis milions de persones mortes segons les darreres xifres de l'OMS. Ara mateix, any 2022, més que d'una malaltia hem de parlar de diverses malalties del nostre món: la pandèmia, però també la guerra i la fam.

En efecte, és escaient de recordar els tres flagells bíblics, formulats, per exemple, en el Segon llibre de Samuel: «set anys de fam... tres mesos de derrotes... tres dies de pesta» (24,13). Aquesta és l'alternativa proposada al rei David, el qual havia gosat ordenar un cens i usurpar així allò que tan sols Déu pot determinar. Cert que la pandèmia està en retrocés i que aquest estiu hem pogut viure sense mesures profilàctiques generalitzades, però el món global ja no podrà evitar el risc de pandèmies que s'escamparan amb molta facilitat. Els virus corren més que els avions. Hem entrat en una fase històrica en què la humanitat patirà problemes de salut coincidents, si bé amb mitjans desiguals per combatre'ls, depenent de les regions del planeta.

Pel que fa a la guerra, sempre és una derrota per a totes les parts en conflicte. ¿O no és una derrota col·lectiva que cada dia morin entre cent i dues-centes persones de mitjana a Ucraïna, entre militars i civils de tots dos costats? ¿O no és una derrota que milions d'ucraïnesos hagin hagut d'abandonar com a pròfugs el seu país, dels quals vint-i-cinc mil s'han refugiat a Catalunya? ¿O no és una derrota que hi hagi un risc real de guerra nuclear, amb una central com la de Zaporíyia, gestionada pels ucraïnesos i ocupada pels russos, sovint atacada per míssils no identificats? La «tercera guerra mundial a trossets», tal com va afirmar el Papa, sembla fer-se realitat davant una guerra enquistada, carregada

de sofriment i mancada de sortides. He tingut ocasió de trobar-me amb alguns grups de mares i infants ucraïnesos que van arribar a la nostra terra amb la por dibuixada als seus rostres i que s'esgarrifaven davant les petites explosions d'una xemeneia en reparació d'una fàbrica perquè les confonien amb les bombes d'un raid aeri.

La fam és la primera conseqüència quan va escàs l'aliment, la necessitat bàsica de la persona humana. Passar fam vol dir alimentar-se de manera insuficient, depauperada, la qual cosa obre la porta a malalties en un cos desnodrit. Passar fam vol dir no tenir els mitjans per escalfar-se quan fa fred, o bé estar privat de medicaments, imprescindibles, per exemple, en el cas d'estar sotmès a diàlisi o bé de patir la malària o la sida. La malnutrició és una forma de fam, i moltes persones, sobretot infants, que estan per sota del llindar de la pobresa, mengen menys del que caldria. A Europa, la vida és més cara, i la inflació s'ha disparat fins a un 10%. Els productes bàsics, els que permeten de viure, han doblat, sovint, el seu preu, i moltes persones no arriben a final de mes. Augmenta la distància entre els qui tenen de tot (cada vegada menys) i els qui no tenen tot el que necessiten (cada vegada més). La crisi econòmica premerà amb força aquest hivern, i els més perjudicats seran els pobres. Estem malalts d'igualtat entre tots els éssers humans.

Davant d'aquest estat de coses, la primera paraula a tenir en compte és «solidaritat». Els pobres no poden ser els grans damnificats de la situació mundial, ni els països ni les persones, aquells que estenen la mà i només reben les molles que cauen de la taula del ric (vegeu Lluç 16,20-21). Fer almoïna pel carrers o a les portalades de les esglésies implica atansar-se personalment als qui demanen, parlar-los i donar-los una part molt petita del que tenim. Cal aprendre a viure de manera solidària –i cal predicar-ho!–, pensant que allò que tinc ho he rebut, o bé perquè m'han pagat el sou just o bé perquè he estat beneficiari d'una pensió justa. Quants n'hi ha, sobretot estrangers sense papers, que treballen per quatre rals, o bé persones d'aquí que reben una paga no contributiva, la qual en aquests moments no arriba als cinc-cents euros al mes! Tan sols un món malalt de manca de solidaritat pot tolerar que hi hagi persones que visquin sense poder viure. Potser ha arribat l'hora en què ens plantejem de compartir una part dels nostres béns, ja que, altrament, ens veurem abocats a una malaltia que serà incurable: la pobresa severa d'una part important de la població.

La segona paraula és «consciència moral». Fa uns quants anys, Zygmunt Bauman i Leonidas Donskis van publicar un llibre, traduït al castellà (Planeta, 2015), que duia per títol «Ceguesa moral. La pèrdua de sensibilitat en la modernitat líquida». En el llibre es valorava la pèrdua de sensibilitat a partir de dos factors: la por i la indiferència. En efecte, en relació a la natura, els éssers humans ens movem entre la por davant el seu poder, de vegades destructor, i la indiferència arrogant davant el creat, ja que pensem que ens pertany com si en fóssim amos i senyors. Pensem que la natura està al nostre servei i que podem tibar la corda de la subjecció i de l'aprofitament dels recursos naturals mentre la natura no es queixi gaire. La qüestió és que la natura ha començat a protestar amb força revoltant-se contra el seu teòric guardià o custodi, aquell del qual diu el llibre del Gènesi

(2,15) que Déu «el va posar al jardí de l'Edèn perquè el conreés i el guardés». L'ésser humà ha espremut la natura i ha posat en dificultats l'equilibri ecològic, i ara constata, amb estupefacció, que patim un evident «canvi climàtic», fruit de l'esclavatge a què hem sotmès la natura. Ens lamentem de les fortes calors d'aquest estiu, dels vendavals i pedregades, de les trombes d'aigua i de la sequera, i comencem a entendre que, de cara a la natura, com de cara als altres éssers humans, ens havíem tornat moralment insensibles. Cal rearmar-nos moralment, cal activar la consciència en un temps líquid i frívol, que tendeix molt a la ceguesa i poc a la visió. És del tot urgent el ressorgiment d'una consciència moral universal, aquella que té en Jesús de Natzaret i el seu seguidor Pau de Tars –amb Sòcrates i Kant– les columnes basilars de la identitat moral de la humanitat.

La tercera paraula és «diàleg». L'escena internacional està agitada per la pretensió dels Estats Units, de Rússia i de Xina d'afermar el seu lideratge a nivell global. La guerra freda, filla de la Segona guerra mundial, ha tornat, i amb ella el perill nuclear i una geopolítica agressiva, dominada pel mercadeig, sobretot dels fabricants d'armes. Les contradiccions són enormes: Rússia es financia militarment amb els guanys del petroli venut a Occident, mentre que Ucraïna rep material militar dels països occidentals, que serveix per afeblir Rússia en el camp de batalla. Les víctimes: els soldats d'un costat i de l'altre. Mentrestant, la guerra comercial entre els EEUU i la Xina es tradueix en maniobres militars que volen demostrar qui és el més fort a la regió asiàtica. S'escull el camí de la confrontació i s'abandona el camí del diàleg. L'OTAN s'ha dedicat a encerclar Rússia amb l'entrada de nous països de l'Est, i aquesta respon amb un nacionalisme dur. Mentrestant, Europa rep la pitjor part. Aquella Europa que, en paraules de sant Joan Pau II, va de l'Atlàntic als Urals, es parteix en dues meitats, i es trenca la unitat dels dos pulmons, l'Est i l'Oest. La consciència moral passa pel diàleg, no per uns conflictes sense final que destrueixen persones i pobles, i que poden portar a una guerra atòmica de conseqüències imprevisibles.

En una paraula, la solidaritat, la consciència moral i el diàleg són tres maneres de fer prioritàries en un món que es troba atrapat en les malalties de la salut, la guerra i la fam. No és estrany el desconcert, el neguit, fins i tot l'angoixa que caracteritzen un moment històric complex. Cal reaccionar, no amb sucedanis, com el tan repetit i vague «retorn a la normalitat» –quina normalitat?–, sinó amb una aposta valenta per un món divers. El d'ara, no ens serveix. Cal imaginar-ne un altre. L'Església ha de ser-ne capdavantera.

Un sol cor i una sola ànima

El pastor que sabia somriure

NORBERT MIRACLE FIGUEROLA

*prevere de l'arquebisbat de Tarragona
rector de la parròquia del Vendrell*

«Una alba d'esperança alena sobre el món, àdhuc si un espès cobertor de tenebra, sinistres esclats d'odi, de sang i de guerra amenaça d'enfosquir-la; l'humil Vicari de Crist, que inicia tremolós i confiat la seva missió, es posa a disposició total de l'Església i de la societat civil, sense

distinció de races o d'ideologies, per assegurar al món l'aparició d'un dia més serè i més dolç». Amb aquestes paraules el papa Joan Pau I s'adreçava als cardenals que l'havien escollit bisbe de Roma en acabar el conclave en el seu primer discurs a la Capella Sixtina.

El diumenge, a la finestra de les seves estances, el nou papa va adreçar les primeres paraules als fidels abans de la pregària de l'Àngelus que omplien la plaça de Sant Pere. El papa Luciani es va guanyar tothom amb el seu improvisat discurs en què explicà com va ser l'elecció el dia abans i què li digueren els dos companys que tenia al costat. L'un li digué: «Coratge! Si el Senyor dona un pes, dona també l'ajuda per portar-lo» i l'altre: «No tingueu por, per tot el món hi ha molta gent que prega pel nou Papa». També va explicar els motius de l'elecció del seu nom, Joan Pau, recordant la figura dels seus dos antecessors: «Em diré Joan Pau. Jo no tinc ni la saviesa del cor del papa Joan, ni la preparació i la cultura del papa Pau, però estic al seu lloc, he de cercar de servir l'Església».

El diumenge 4 de setembre, el papa Francesc inclourà a la llista dels beats el seu antecessor Albino Luciani, papa Joan Pau I.

Havia nascut a Canale d'Agordo, el 17 d'octubre de 1912. Va passar els primers anys de la seva vida, en condicions de pobresa, sota la cura de la mare, perquè el seu pare havia emigrat a l'estranger, de forma estacional, per guanyar-se la vida. La formació, com tants infants humils d'aquelles contrades i de les nostres, va anar a càrrec del rector de la parròquia que el va preparar per a l'ingrés al seminari menor i el 7 de juliol de 1935, amb dispensa de l'edat canònica va rebre l'ordenació presbiteral després dels anys de seminari a Belluno. Va ser vicari i rector de parròquies, professor de religió a l'institut, i llicenciat en teologia dogmàtica a la Pontifícia Universitat Gregoriana. Vicerector del seminari, canonge i vicari general. Va portar a terme una intensa activitat pastoral a la seva diòcesi especialment en el camp de la catequesi, la formació dels laics i els mitjans de comunicació en els anys de la postguerra quan a Itàlia la força del comunisme guiat pels stalinistes amenaçava la llibertat i la democràcia del poble italià.

L'any 1958, Joan XXIII el nomenà bisbe de Vittorio Veneto. Va participar al Concili Vaticà II. Tot i que no va prendre mai la paraula a l'aula conciliar, l'experiència va portar Luciani a realitzar un llarg treball de revisió de la seva formació teològica de tipus escolàstica, que el va portar a valorar més la Bíblia en teologia. En els anys següents va treballar per una aplicació del concili sense fugides cap el passat, subratllant la necessitat d'un canvi en les estructures de l'Església, però sobretot una reforma de l'actitud interior dels catòlics. Així ho afirma l'historiador Andrea Riccardi.

La trobada al concili amb bisbes de diferents països va convèncer Luciani per iniciar una intensa campanya de suport econòmic i humà (a través de l'enviament de sacerdots diocesans) de les Esglésies dels territoris llavors anomenats de missió

El 15 de desembre de 1969, Pau VI el va nomenar patriarca de Venècia i durant la visita pastoral del papa Montini a la ciutat de Sant Marc davant de tothom li va posar sobre les espatlles l'estola papal, en un gest que després s'interpretà com una profecia del papa Pau VI.

Alguns potser només recorden el somriure del papa Luciani, però darrere aquell rostre amable i ple de joia hi havia un pastor que no oblidava els sofriments del seu poble, dels conflictes laborals enormes a la regió del Vènet que el portaren a un gravíssim enfrontament amb les autoritats econòmiques vaticanes i que alguns han assenyalat com la causa de la seva mort natural o fins i tot provocada. Tampoc oblidava dels seus preveres especialment d'aquells qui patien la desorientació i els greus problemes d'identitat sacerdotal en aquells anys. Els va acompanyar, els va defensar i va ser a prop seu.

Va ser valent en oposar-se a les temptatives d'apertura als catòlics que intentava el potent Partit Comunista Italià però alhora va denunciar els mals del capitalisme i de les injustícies socials que patia el poble: «El guany només és bo si s'aconsegueix amb mitjans justos, és a dir, sense sacrificar la dignitat de cap persona humana. La competència també pot ser bona, sempre que no degeneri en una lluita aferrissada. L'Església, per l'exemple de Crist, ha d'estimar tothom, però ha d'envoltar els pobres i els més desfavorits amb el seu amor preferent».

Des del punt de vista pastoral a Venècia, com ja havia fet a Vittorio Veneto, Luciani va subratllar la centralitat de la parròquia i va sol·licitar el compromís social dels catòlics. Per al patriarca Luciani les visites "patriarcales" a les parròquies eren com assenyala el sentit etimològic de la paraula, la visita d'un "pare".

Al Conclave que seguí a la mort de Pau VI, segons les informacions d'alguns cardenals, Luciani va rebre ja la confiança de molts electors des del primer moment i a la fi fou escollit per una majoria amplíssima. La majoria dels cardenals volien un papa caracteritzat per l'experiència pastoral, capaç de continuar l'aplicació del Concili Vaticà II que subratllés la unitat visible de l'Església catòlica, la superació de les divisions internes, i l'observança de la disciplina eclesiàstica. Era el tercer patriarca de Venècia del segle XX escollit papa, i ara també serà el tercer patriarca de Venècia sant juntament amb Pius X i

Joan XXIII. Sorprèn que ara el reconeixement a una Església local amb una tradició eclesial de santedat tan potent no compti amb un cardenal al seu davant.

Nikodim Rotov, metropolita de Sant Petersburg, havia anat a entrevistar-se amb el papa Joan Pau I el 5 de setembre de 1978. Mentre era al despatx del pontífex, un atac de cor fulminant li causà la mort als braços del papa Luciani que restà profundament impressionat. Va ser com un pròleg del que al cap de pocs dies, ell mateix va viure a les seves estances. El cor del «papa del somriure» va aturar-se.

Francis Ford Coppola, director i guionista de *The Godfather III*, va incorporar la mort de Joan Pau I en el relat de la seva magistral pel·lícula, presentant-lo com una víctima de les lluites mafioses a Roma i Itàlia. Més enllà de la fantasia del film, ens resta la imatge d'un pastor sant que sabia somriure perquè era tot ell ple de la «joia de l'Evangelí».

Sau

PERE OLIVA MARCH
prevere del bisbat de Vic
vicari episcopal

El pantà de Sau banya un territori que s'ajeu sota els cingles de Tavertet i la massa líquida s'estén d'oest a est, i resseguint el curs del Ter s'encaixa atrevidament en el cor de la serralada transversal. Descriu als seus voltants unes riberes feréstegues sobretot a partir de la presa fins a Susqueda on el que va ser vida fins l'any 1962, acaba essent avui, un veritable vestigi arqueològic d'una existència històrica submergida. També des dels anys noranta del segle passat aquest mot: Sau, és un referent musical de casa nostra per a molts dels que ja som catalogats com a *boomers*.

El que va ser l'església parroquial de Sant Romà de Sau, apareix documentada entre l'any 1025 i 1050 però substituïda per una altra construcció de finals del segle XI que constata junt amb Vilanova de Sau, Querós i Sant Andreu de Bancells que en el període medieval eren paisatges densament humanitzats.

La realitat dels nostres dies és una altra. Els tres-cents habitants del municipi de Vilanova de Sau s'estenen en un dels termes més extensos d'Osona que abraça el Pantà de Sau i les Guilleries amb les antigues parròquies de Sant Andreu de Bancells i Sant Pere de Castanyadell; és un territori bàsicament agrícola, forestal i de serveis.

Aquestes darrers dies, en ocasió de la «pertinaz sequía» d'aquest estiu, com deia un general d'infausta memòria, el pantà i en particular el que resta dempeus de l'església de Sant Romà de Sau ha esdevingut punt d'atracció per a molta gent en temps de vacances.

Això ha suposat una aglomeració exagerada de visitants. Com molt bé deia a RAC1 l'alcalde de Vilanova de Sau, Joan Riera: *“la gent ve en allau pel morbo de penjar una foto a Instagram davant d'un campanar buit”* i afegia *“al món rural comencem a estar una mica cansats de ser el pessebre de Barcelona”*.

A partir de les paraules de l'alcalde, com a rector de la parròquia vaig plantejar-me també els meus interrogants. Una església submergida que atrau l'atracció de la gent. Un paisatge insòlit, enclotat i desolat on el campanar romànic treu el cap. Una metàfora per la nostra Església potser? Submergida en les aigües del món contemporani, invisible als ulls de molts però que en moments de feblesa, de sequera, de desert treu el cap i esdevé un reclam, encara que potser només sigui: una foto per a *instagram*.

Davant d'un campanar buit, deia l'alcalde. Certament moltes de les nostres parròquies rurals són buides de gent jove i de vida. Els campanars criden a la pregària però s'han insonoritzat les oïdes; les piques de bateig resten inactives i només de tant en tant algun infant s'atansa a la taula eucarística per primer cop. El campanar de Sau és una metàfora per molts dels nostres temples.

No deixem de constatar aquesta migradesa com el fons àrid del nostre pantà i sabem de la set d'aigua viva que tots tenim: assistim o no a la celebració del dia del Senyor. És temps de sequera, però com diu Amèlie Nothomb a *Set*: *“la sensació de quan us moriu de set, cultiveu-la. L'impuls místic és això. No és cap metàfora. Quan deixes de tenir fam, arriba el que se'n diu la sacietat. Quan deixes d'estar cansat, el que se'n diu el repòs. Quan deixes de patir, el reconfort”* (p.42). Com fer sentir aquesta necessitat de set?

Malgrat tot l'ametller florirà, cantem. Perquè el diumenge celebrem amb goig que el Crist ha vençut la mort i que aplegats en el seu nom trobem el sentit i l'aliment per les nostres vides a l'església de Vilanova de Sau i tantes d'altres del nostre país. Perquè més grans o més joves, siguem quinze o vint, continuem posant l'esperança en Ell i en la seva Paraula.

La carretera sinuosa es va convertir aquests dies festius de vacances, especialment del 13 al 15 d'agost, en un veritable pelegrinatge turístic fins a Sant Romà. Una processó religiosa? Una atracció motivada per la història i l'estima de la terra? Una recerca espiritual?

Crec que simplement és un efecte crida dels mitjans i de les xarxes per trepitjar la terra tristament seca i erma del fons del pantà i veure amb els propis ulls les restes d'una església mil·lenària submergida habitualment que serva tota una vida de segles, de parenostres i avemaries a recer de les parets de Tavertet.

Deixebles de l'Evangeli

Sant Joan Crisòstom, la Glòria de Déu i la vida de l'home

JOAQUIM MESSEGUER GARCIA

prevere del bisbat de Terrassa

rector de la parròquia de Sant Pere i arxipreste de Rubí

El 13 de setembre celebrem la memòria de sant Joan Crisòstom. Mentre anava cap a l'exili, desterrat per la instigació de l'emperadriu Eudòxia, que li professava una profunda aversió perquè el sant bisbe de Constantinoble havia denunciat en diversos sermons la seva vida plena de luxes i poc cristiana, va morir a Comana Pòntica –al nord de l'Àsia Menor– a conseqüència de la duresa del camí i dels maltractaments dels que va ser víctima. Encara que la seva mort no es va produir pròpiament per un acte violent que li llevés la vida, amb tot la podríem considerar com un autèntic martiri pel fet d'haver estat el resultat de les vexacions que va haver de suportar i que no van tenir en compte el seu delicat estat de salut. Sant Joan Crisòstom, per tant, no solament va ser un dels grans Pares de l'Església sinó també un dels més exímis confessors de la fe en unes circumstàncies verament heroiques. La seva mort va tenir lloc el 14 de setembre, però, en celebrar-se en aquest dia la festa de l'Exaltació de la Santa Creu, es va situar la seva memòria el dia abans.

Joan era un home savi i erudit en matèria de filosofia, teologia i oratòria, i es va fer famós per la seva eloqüència, que va saber posar al servei de la transmissió dels continguts de la fe cristiana, de tal manera que, un segle després de la seva mort, hom li va donar el títol de "Crisòstom" –boca d'or–, amb el qual serà conegut per sempre i que li ha donat una justa fama de ser un dels més grans predicadors i oradors cristians de la història. Tanmateix, no era un home diplomàtic ni hàbil per la política, qualitats que li haurien pogut ser molt útils a l'hora d'exercir el càrrec d'arquebisbe de Constantinoble, la seu imperial d'Orient, on les intrigues estaven a l'ordre del dia.

Joan sostenia en tot moment la veritat insubornable i s'expressava amb una naturalitat i una sinceritat tals que els qui tenien ambicions de poder no podien suportar, començant per la mateixa emperadriu. Enmig d'aquest terreny tan incert, Joan va des-envolupar una tasca pastoral excel·lent en la que només mirava la glòria de Déu i el bé espiritual i material del poble que li havia estat encomanat. En efecte, sant Joan Crisòstom va saber realitzar una síntesi precisa entre l'amor a la litúrgia, el poder de l'oratòria i la sensibilitat

social, especialment a favor dels més pobres; i això és digne de ser tingut en compte quan hem viscut èpoques, tan abans com després del Concili Vaticà II, on semblava que si hom tenia un gran interès per la litúrgia li mancava sensibilitat social, perquè semblava que vivia als núvols d'un món imaginari; en canvi, si hom tenia una gran preocupació per les qüestions socials, no era concebible que tingués massa interès per la litúrgia. En l'àmbit de la litúrgia, en les seves celebracions i en la seva predicació, sant Joan Crisòstom des de la terra mirava el cel i, situat a la terra, maldava per manifestar la realitat divina i fer presents les realitats socials. En la seva activitat social, en la que va comprometre la seva paraula i la seva acció, treballava per fer present el Regne de Déu a la terra en una convivència immersida en la fraternitat cristiana i en la que fos reconeguda la dignitat de tota persona, dignitat restaurada que ens ve de l'obra redemptora del Crist. La resurrecció de Jesucrist s'havia de fer palesa tant en l'esplendor d'una litúrgia ben celebrada com en unes condicions de vida dignes a les qual tot home i dona, redimits pel Crist, hi tenen dret.

De tots és ben conegut, en el camp de la litúrgia, la seva marcada influència en el ritu bizantí, que el va portar a continuar amb la tasca de codificació ja iniciada per sant Basili el Gran i a deixar-nos en aquest ritu, la principal de les pregàries eucarístiques, coneguda precisament com «Anàfora de sant Joan Crisòstom», que és d'una bellesa exquisida i de gran valor teològic i catequètic. En ella podem sentir ressonar encara la potència de la seva magnífica oratòria.

En una situació de desigualtat de la societat que li va tocar viure, sant Joan Crisòstom elabora uns arguments sobre la qüestió de la riquesa i la pobresa. La riquesa no té per què ser dolenta, ni tampoc en principi és un obstacle per a la salvació; però és rellevant saber d'on ve aquesta abundància i l'ús que se'n faci. La riquesa obtinguda a través de la usura, l'avarícia, el robatori i altres mitjans il·lícits semblants és certament injusta. La riquesa obtinguda amb justícia i honradesa, principalment a través del treball, no ha de dominar el possessor, sinó que ha de ser emprada correctament, al servei dels altres i per al bé comú. La riquesa és un dipòsit per fer el bé als altres, hom no n'és amo absolut en cap cas. Aquesta riquesa obliga i compromet en l'almoïna per als freturosos i els pobres. L'almoïna no és un simple despreniment intranscendent d'uns béns sobrers, sinó que s'ha de manifestar com a fruit de la caritat de l'home i, per tant, com a fany de compartir, ja que etimològicament significa "misericòrdia", "compassió", és a dir, patir la misèria del necessitat amb un cor capaç de comprendre'l i estimar-lo. És emblemàtic aquest fragment de l'homilia 2: «Aquell ric dolent de l'Evangeli no va ser castigat perquè era ric, sinó perquè no va tenir misericòrdia del pobre: perquè a l'home no se li prohibeix pas de posseir els béns, sinó deixar de fer bones obres».

En darrer terme, les coses i la propietat han de ser objecte per al Crisòstom d'una comunicació de béns que s'ha de donar sempre en les relacions humanes, ja que Déu ens ha constituït a tots germans els uns dels altres. Joan fa també una crítica del pagament de tributs i impostos quan aquests no tenen com a finalitat el bé comú. La denúncia de

l'acumulació, el luxe i l'oblit dels pobres per part dels rics, especialment per part de la cort imperial –que emprava precisament els tributs per al seu lucre i benefici particular–, li va valdre diverses deposicions del seu càrrec i l'exili en el que va trobar la mort. El sant arquebisbe de Constantinoble no podia concebre una veritable adoració a Déu sense el respecte i l'amor a l'home, creat a la imatge i semblança del Senyor. Així és com sant Joan Crisòstom va fer realitat en la seva vida i en la vida de l'Església aquell ensenyament que, des del segle II, ens havia deixat sant Ireneu de Lió: «La glòria de Déu és la vida de l'home i la vida de l'home és la visió de la glòria de Déu». La glòria de Déu expressada en la Divina Litúrgia i posada de manifest també i necessàriament en la dignitat de l'home.

Mossèn Joan Llidó

JOSEP-MIQUEL BAUSSET
*monjo del monestir de Santa Maria de
 Montserrat*

El diumenge 31 de juliol, als 79 anys d'edat, ens va deixar mossèn Joan Llidó, un capellà valencià d'una gran bondat, un intel·lectual al si de l'Església, un home sensible i apassionat per ajudar els més necessitats de la societat.

Nascut el 1943 al poble d'Artana, a la comarca valenciana de la Plana Baixa, Joan Llidó, que entrà al Seminari de Tortosa el 1954, va ser ordenat capellà el 4 de maig de 1966 a la catedral de Santa Maria de Castelló de la Plana. Mossèn Llidó era doctor en Teologia per la Universitat Gregoriana de Roma i llicenciat en Filosofia per la Universitat Literària de València. La seua tesi doctoral té per títol: *“Les manifestacions del diví en les cultures prehistòriques castellonenques”*. Professor jubilat de la Universitat Jaume I de Castelló de la Plana, i sensible al món de la cultura, promogué (durant deu anys) els encontres de diàleg Fe-Cultura. En una entrevista al diari Mediterráneo (21 de febrer de 2006), mossèn Joan Llidó, director del VIII Encontre Fe-Cultura, afirmava que *“la fe desmitifica, allibera, agermana i dóna sentit i horitzó de plenitud a l'existència humana”*. A una pregunta sobre què creu hui la gent, mossèn Llidó responia dient que *“tothom, per viure, necessita creure en alguna cosa. Uns ho anomenen natura, altres, Déu, altres, Jahvé, altres, diners o hedonisme. El que hi pot haver hui és una crisi de formulació o d'expressió religiosa que va canviant amb el temps, però ningú no està deixat de la mà de Déu”*. Mossèn Llidó deia també que *“a Occident, la cultura liberal agnòstica engendra homes portadors de valuosos valors, però també pot donar peu a que algun sector confongui la no confessionalitat de l'estat amb la bel·ligerància antireligiosa”*.

Mossèn Joan Llidó va ser vicari general de la diòcesi (1979-1983) amb l'enyorat i estimat bisbe Josep Mª Cases, Vicari Episcopal de Pastoral (1987-1992), Delegat Diocesà de Pastoral Universitària (1996-2005) i professor, formador, director espiritual i rector del Seminari de Sogorb-Castelló. El seu últim destí com a sacerdot va ser la parròquia del Salvador de Castelló de la Plana, de 2005 al 2019 quan es va jubilar. Abans va estar servint les comunitats cristianes de la Pobla Tornesa, La Vall d'Alba, Pla de l'Arc, Cabanes i Les Alqueries entre d'altres parròquies. Va ser també consiliari dels Grups d'Oració i Amistat, fundats pel bisbe Josep Mª Cases. A més de la seua missió pastoral a la diòcesi de Sogorb-Castelló, mossèn Joan Llidó era sol·licitat en altres diòcesis com quan el 2005 i el 2018 predicà els exercicis espirituals als seminaristes del Seminari Major Interdiocesà de Catalunya o el recés, el 2012, als sacerdots de la diòcesi de Girona a la casa d'espiritualitat de Santa Elena, a Solius. De fet, mossèn Joan Llidó va donar exercicis espirituals, pràcticament a totes les diòcesis espanyoles. Va ser professor de la Facultat de Teologia de Catalunya i de l'Institut de Ciències Religioses de Tarragona.

El seu treball intel·lectual i pastoral no l'allunyava de la realitat social i del món de la pobresa i de la marginació, ja que mossèn Joan Llidó era molt sensible a la situació de dolor i de precarietat de moltes persones. Per això va crear menjadors socials per ajudar els més necessitats.

També era molt sensible a la llengua i a la cultura del País Valencià (totalment marginada per l'Església institucional) i per això vaig coincidir diversos anys amb ell a Barcelona, en les jornades organitzades pel Grup Sant Jordi de Defensa i Promoció dels Drets Humans. De fet el 2008, a la jornada del Grup Sant Jordi, mossèn Joan Llidó va fer la ponència, *“Per una Església que escolti i sigui fidel a l'Esperit de Jesús”*.

L'amic Marcel Joan m'ha contat una anècdota de mossèn Joan Llidó, en relació a la seua destitució com a rector del Seminari, pel bisbe Juan Antonio Reig Pla. Mossèn Julio Silvestre va anar a parlar amb el bisbe Reig i li va preguntar per què havia destituït de rector del Seminari mossèn Llidó, quan tots els seminaristes l'estimaven tant i ho feia tan bé. El bisbe Reig li va contestar a Mossèn Julio: *“Porque ahora mandamos nosotros”*. Julio Silvestre no es va callar i li respongué al bisbe Reig Pla: *“D. Juan Antonio, algun dia tornarem a manar nosaltres”*. I el bisbe li digué: *“Yo siempre estaré en la cresta de la ola”*.

El funeral, celebrat el dimarts 2 d'agost a la parròquia de Sant Joan Baptista d'Artana, va estar presidit pel bisbe Casimiro López, de Sogorb-Castelló. I tenint en compte la nul·la sensibilitat del bisbe d'aquesta diòcesi per la llengua que mossèn Llidó tant estimà i defensà al llarg de la seua vida (com m'ha contat un amic de Borriana, el bisbe Casimiro és incapaç de dir “Bon dia”), l'Eucaristia en sufragi de Joan Llidó, va ser totalment en castellà, menyspreant el valencià, la llengua pròpia del País Valencià, tot i que el cor Pentecosta, de Castelló de la Plana, va fer els cants en valencià. Ha passat el mateix que quan va morir mossèn Francesc Gil Gandia, canonge de la catedral de València, que,

malgrat que li van demanar a l'arquebisbe Cañizares que fera la missa en valencià, aquest contestà: “*Ya veremos*”. I la missa va ser en castellà!

Home savi i alhora senzill, mossèn Joan Llidó, un capellà amb olor a ovella i un referent de diàleg al si de l'Església, ens deixa la seua gran bondat, el seu compromís en la defensa de la llengua pròpia del País Valencià i la seua passió per servir l'Evangelí i per acostar la fe a la cultura.

En pocs dies de diferència ens han deixat tres bons capellans, valencians i valencianistes: Joan Llidó, el dia 31 de juliol, Josep Antoni Comes, el 3 d'agost i Tiburci Peiró el 6 d'agost.

Al servei de l'altar

Una "desitjada" carta, *Desiderio desideravi*

JORDI FONT

prevere del bisbat de Girona

professor de l'Institut Superior de Litúrgia ad instar facultatis (AUSP)

Amb aquest senzill article us voldria convidar a llegir, estudiar i pregar la darrera Carta Apostòlica de Papa Francesc *Desiderio desideravi* (=DD) sobre la formació litúrgica. Voldria “fer-vos venir ganes” de llegir-la. Per això, he titulat aquest escrit “una desitjada carta”. Aquesta carta arriba en un moment en que el tema litúrgic torna a ser “la punta de l'iceberg” de moltes incomprensions i tensions eclesials. En definitiva, -per utilitzar un terme actual- de manca d'esperit “sinodal”. Destacaria, entre moltes altres, dues insatisfaccions litúrgiques.

1. Algunes aportacions recollides en ocasió del treball diocesà de Sínode “per una Església sinodal” (2021-2023), mostren una insatisfacció d'un gran nombre de grups de fidels per com se celebra la Litúrgia de l'Església en algunes esglésies locals. Recullo uns exemples d'aquesta insatisfacció que es llegeix en varies aportacions presentades en diferents diòcesis:

- “Celebracions distants i fredes” (Bilbao)
- “Molts ritus, ja no parlen, son qualificats d'inintel•ligibles” (Lió)

- “Celebracions sense ànima i d’una litúrgia allunyada [...] a vegades es llegeix apagadament la Paraula de Déu i les homilies no toquen el cor de les persones” (Milà).
- “Celebracions sense espais de silenci” (Tolosa), “sense transcendència” (Valladolid).
- “Llenguatge litúrgic difícil d’entendre [...] cal fugir de l’exotisme i fer un esforç pedagògic considerable” (Girona).

2. Per l’altra banda, “no pocs grups de fidels es van adherir i segueixen adherint-se [...] a les anteriors formes litúrgiques d’abans del Concili Vaticà II” (cf Benet XVI, *Motu Proprio “Summorum Pontificium”, 2007*); sobretot a França, Àustria, EEUU... des de fa una colla d’anys. Ara, al cap d’uns anys, el recent *Motu Proprio* del Papa Francesc “*Traditionis custodes*” (16 de juliol 2021) “buscant constantment la comunió eclesial”, torna a respondre, acollir i, posant un cert ordre jurídic, a donar una normativa pels qui volen celebrar amb l’anterior ritu – amb el Missal de Pius Vè, anomenat també, de Sant Joan XXIII- el “ritu extraordinari”. Les motivacions d’aquests grups, entre moltes d’altres, potser, també responen a la insatisfacció davant la manera com se celebra la Litúrgia del Missal del Concili Vaticà II i de sant Pau VIè. El Missal -l’anomenat de Sant Joan XXIII (1962)- va agafant mes simpatitzants entre molts grups joves, sobretot a França, i que mantenen la voluntat de restar units al Papa de Roma.

Dues constatacions que et fan pensar: les vocacions monàstiques de joves en certes abadies que celebren l’anomenat “ritus extraordinari” (p. ex. fundacions, primer de Solesmes, a Fontgombeau, i d’aquesta a Triors, Randol, Donezan...). També l’interès de certs grups -no tots- d’algunes associacions escoltes (p.ex “*Scouts Unitaires de France*” i “*Scouts d’Europe*”) pel “ritus extraordinari”, que per cert -i junt amb “*Scouts de France*”- aporten un nombre considerable de vocacions – dintre de les poques que hi ha- als seminaris de França, segons un estudi del “*Service National de Vocations de l’Église Catholique en France*”.

De què ve aquest interès pel “ritus extraordinari”? Es un pur “esnobisme”, un gust per la novetat?, o ¿serà que alguna “cosa” no s’ha fet prou be en l’aplicació de la reforma litúrgica que neix del Concili Vaticà II? Tot això necessitaria un estudi molt mes acurat, seriós, objectiu, i gens ideològic d’aquesta sensibilitat litúrgica. Un petit llibret del monjo benedictí de Sant Martí de Ligugé i professor de l’Institut Superior de Litúrgia de Paris, François Cassingena-Trévedy, *Te igitur: le missel de saint Pie V*, vol anar per aquí.

Ara bé, aquesta Carta apostòlica del Papa Francesc *Desiderio desideravi*, que no té un caràcter purament jurídic, sino d’ensenyament, ens hi vol ajudar. Un detall: la carta va aparèixer en la Solemnitat de Sant Pere i Sant Pau, el 29 de juny d’aquest any. La data escollida -el 29 de juny- ja ens pot dir quelcom del significat del document. Per una banda, es busca la unió *cum Petro et sub Petro* en aquest punt que tracta la carta: la celebració litúrgica. I, per altre, podria ser,- i això es una hipòtesi personal- el de saber respectar la legítima diversitat, que hi ha de diferents grups eclesials, dintre de la

necessària unitat, ara bé, sense exclusions, sobretot les reformes del Concili Vaticà II. Així com canta la *lex orandi* del Prefaci propi de la Solemnitat de sant Pere i sant Pau: [...] *Pere instituï la primera església amb la resta d'Israel, Pau evangelitzà els altres pobles cridats a la fe. Així, per camins diversos, tots dos aplegaren l'única família de Crist, els uneix una idèntica corona i tot el món els venera [...]*.

El que la Carta presenta com a “remei” a aquestes insatisfaccions, és la necessitat d'una formació litúrgica seriosa i vital (cf DD 31). Recordo sempre el que ens deien -en to irònic- a l'Institut Pontifici de Litúrgia de Sant Anselm de Roma: “la ignorància es molt atrevida”. Amb aquesta expressió els professors de Sant Anselm ens mostraven quin era l'objectiu dels nostres estudis litúrgics: un interès per formar-nos des de les “fonts”, i no caure en comprensions prèvies als estudis, a vegades superficials i reductives, ideològiques, com el Papa també subratlla (cf DD 16). Allà se'ns ensenyava a formar-nos -en i per- les “fonts litúrgiques”, com l'eucologia (cf DD 35). El Papa també ho proposa. Aquest es l'objectiu de la Carta: “la formació litúrgica del Poble de Déu” per- i -des- de la Litúrgia (cf DD 34-47).

Primer, el Papa, recorda que en la Litúrgia, estem davant d'un esdeveniment regalat -com el Misteri Pasqual que es dona en les celebracions litúrgiques- i això no pot portar a la desorientació, sino a l'admiració (cf DD 24-25). Cal una actitud d'admiració per meravellar-nos, i poder “contemplar la bellesa i la veritat de la celebració cristiana” (cf DD 1). Ja que la Litúrgia “es la font primària i necessària d'on els fidels treuen un esperit veritablement cristià (cf SC 14)”, tal com ho recorda en DD 16. No podem caure -com han caigut alguns (joves i grans)- en el perill d'una comprensió superficial i reductiva de la celebració litúrgica com una instrumentalització al servei d'una visió ideològica sigui quina sigui (cf DD 16). Aquesta superficialitat es pot donar en dues modalitats diferents de veure i de celebrar la litúrgia i que s'exclouen, però que coincideixen: la recerca d'un esteticisme ritual, que només es complau en la formalitat exterior de l'observança escrupolosa de les rúbriques o bé, d'aquells que confonen la senzillesa -la *nobilis simplicitas* de SC 124- amb una deixadesa banal, superficialitat ignorant o un funcionalisme pràctic exagerat (cf DD 22).

Quan *Desiderio desideravi* diu que tots ens hem de formar -per i des- de la Litúrgia, el Papa subratlla la prioritat “des” de la Litúrgia, perquè aquesta busca “la plenitud de la nostra formació que és la conformació amb Crist” (DD 41), tal com recorda Sant Pau: fins que Crist estigui format en nosaltres (cf Ga 4,19), o Sant Lleó: “convertir-vos en el que mengeu” (cf Lleó Magne, *Sermó* 12), tal com recull l'Oració de Postcomunió del Diumenge XXVII de durant l'any. En aquesta part el Papa hi esmerça els millors números de la Carta: el treball “artesà” que l'Esperit Sant va fent en el temps en cada celebració litúrgica (cf DD 49, 59). Per altra banda, recorda que necessitem la necessària formació per la Litúrgia i ens recorda els mitjans: la necessària catequesi (DD 47); l'*ars celebrandi* (DD 48-61) -tema ja recordat i molt estimat per Benet XVI a *Sacramentum caritatis* 38-51-; demana conèixer com l'Espert Sant actua en cada celebració i així adquirir una comprensió del dinamisme que descriu la Litúrgia (cf DD 49). Demana també un “art”,

que vol dir formar-se en unes competències celebratives i ministerials (cf DD 56) amb relació amb els símbols, els silencis (cf DD 52), els gestos i actituds (cf DD 53), l'homilia (cf DD 55), l'*ars orandi* (cf DD 53 i 60)...

Tot això, com a remei a aquestes insatisfaccions, que tenen com arrel comuna el personalisme i la mania del protagonisme, tan de ministres ordenats com de laics (cf DD 54 i 57). Al contrari, deixar-nos formar per l'Esperit Sant (cf DD 47), que ens va "formant contínuament en l'acció celebrativa per tot això i molt més" (cf DD 60), ja sigui per la celebració -cíclica o lineal, millor espiral- de l'Any Litúrgic (cf DD 63 i 64) i per la celebració del diumenge a diumenge (cf DD 63 i 65).

El Papa subratlla també la formació -per i des- la Litúrgia en els seminaris (cf DD 37; 39, 61) i a les institucions acadèmiques (cf DD 35). Com deia el P. Herman Schimdt, professor de litúrgia oriental a la Gregoriana: "Els seminaristes aprenen més litúrgia a la capella del Seminari que a les aules".

XLIII Congrès internacional de *Pueri Cantores* a Florència, *Gaudete* *et exultate*

JAUME GENÉ NOLLA

*prevere de l'arquebisbat de Tarragona
director del secretariat de Música Sacra*

3200 infants i joves de 78 cors i de 20 nacionalitats es van aplegar a Florència, ciutat de les arts, bressol del Renaixement, de l'Humanisme, dels Medici, del David de Miquel Àngel i, aquesta vegada, escenari per cantar en el XLIII Congrès Internacional de Pueri Cantores. De Catalunya hi vàrem participar 34 persones entre cantaires (13), directors (2), consiliaris (3), acompanyants (17) de Granollers, Lleida i Mollet i la nostra presidenta Ester Lara.

Vam començar cantant a la plaça de la *Signoria* i vam acabar cantant al *Duomo* l'eucaristia dominical. Els cants es van anar escampant per les places florentines i esglésies amb concerts organitzats i improvisats. Els dies dels congressos dels *pueri*

cantores contagien juvenesa i festa a tota la ciutat amb els seus cants, salutacions de cor a cor pels carrers i l'harmonia en les interpretacions.

El Congrés, com deia, va començar formalment al capvespre de dimecres a la plaça de la *Signoria* amb la benvinguda. Aquesta serveix per aplegar-nos i recordar la nostra raó de ser segons la inspiració de Mons. Maillet: "Que tots els nens del món cantin la pau de Déu". Una inspiració que neix després de la segona guerra mundial i que ara és més necessària que mai. Així, la federació internacional continua creixent i desplegant-se també a països africans i asiàtics amb la característica creu de fusta que duen els cantors.

Feta la inauguració, dos grans moments apleguem la totalitat dels participants. La pregària per la pau i la celebració de l'Eucaristia dominical, a la Catedral presidida pel bisbe del lloc.

Dijous doncs, a la mateixa plaça de la *Signoria*, tothom convocat per la pregària de la pau. Fa impressió veure tots aquells infants i joves pregar per la pau. No tots coneixen de prop la cruesa de la guerra i l'amargor de la manca de pau, però canten la bellesa de la pau que intueixen com un gran do que ve de Déu mateix. Després del *parenostre*, en totes les llengües, la pregària del "*poverello* d'Assís": "Senyor, fes de mi un instrument de la teva pau...".

Les tardes de dijous i de divendres estan dedicades als concerts per tota la ciutat. Aquest any, el Congrés de Florència volent fer actives les paraules del Papa a Florència referent a l'humanisme cristià i traduir-les en accions i gestos, ha volgut dedicar amb humilitat i desinterès personal, moments de proximitat a les persones que sofreixen. Això s'ha traduït en concerts a hospitals, residències d'ancians, i centres d'acollida de discapacitats. També concerts d'acollida i d'experiència fraterna entre cors d'orígens molt diversos a les places de la ciutat. No hi falten, al vespre, els concerts de gala amb els millors cors de la federació i l'assistència dels presidents de les diferents federacions i representants de les autoritats de la ciutat. Els catalans vam tenir el goig de cantar a la parròquia de Sant Simó i sant Judes que reuneix la comunitat ucraïnesa. Un moment de germanor especial d'acollida, de cant i pregària que va unir tots els assistents.

Divendres al matí un altre acte tradicional dels congressos, la missa de les nacions. Repartits per les esglésies de la ciutat, la federació catalana a San Michele Visdomini, els diferents grups lingüístics s'apleguen per celebrar l'eucaristia. Es viu com un retorn al Cenacle per prendre consciència, com a grup, de la nostra participació i del que implica participar en cada Congrés.

Dissabte va ser dia d'esbarjo i excursió visitant breument Lucca i Pisa i gaudint d'un bany a la platja. Al vespre, pizzes, *pannini*, passeig per la ciutat i un bon gelat ens deixaven a punt de descans per la traca final de diumenge amb la participació de tots a l'Eucaristia al *Duomo*.

Diumenge va tocar matinar, hi havia els assajos aviat per la missa de les onze. Presidida per cardenal Giuseppe Bettori, l'assemblea aplegava els 3.200 cantaires, acompanyants, els consiliaris de cada federació i cors, el gran orgue, un sextet de metall i unes timbales. Tots alhora pregant, cantant, escoltant, fent silenci... i amb l'Al·leluia del Messies de Haendel final. Tot plegat una celebració molt viscuda que va deixar petjada espiritual en el cor de tothom.

Tal com els apòstols van créixer amb l'efusió de l'Esperit, a cada congrés vivim una nova Pentecosta que ens remou interiorment i ens fa valents:

- Un creixement en la fe. Sentir-nos de veritat deixebles de Jesucrist. Vivint la catolicitat de l'Església expressada en els diversos orígens dels participants, tots cantant i lloant el nostre Déu i pare de Jesucrist moguts de l'Esperit.
- Un creixement humà. Presa de consciència del que significa la fraternitat universal, d'ajudar-nos, de servir-nos, de fer possible que tots puguin ser-hi presents. Un desig de pau arreu de la terra.
- Un creixement cultural. Musical, sobretot, però també en un sentit molt ampli a Florència per la riquesa dels palaus, edificis, esglésies i la Catedral, de les seves places, escultures...

I tot això gràcies al cant, a la veu, al fer-ho junts. Cada Congrés és un do de l'Esperit als joves perquè creixin, encara més, en el seguiment a Jesús, en germanor i en coneixements musicals i culturals.

Una experiència bonica d'acompanyar, culturalment molt rica i amb molta força evangelitzadora.

Reclinats sobre el pit del Senyor

Mantenir-se en l'amor de Déu

JOAN SOLER RIBAS

prevere del bisbat de Girona

Delegat de pastoral vocacional

Benvolguts, si em permeteu, començo amb un tema que és una mica complex, com és el fet que, en els darrers anys, alguns dels nostres germans preveres, per diferents circumstàncies, s'estan qüestionant el seu sacerdoci, i fins i tot, alguns, estan fent un pas al costat. És cert que, la majoria d'ells, ho han fet mantenint un profund amor a aquesta Església, que és la seva comunitat, i mantenint una profunda fe en Aquell qui els va cridar a seguir-lo. Homes que continuaran essent testimonis fidels del Crist allà on viuran, treballaran i compartiran la seva fe. Persones, tots ells, amb una gran preparació i amb qui podem comptar, ja que continuen essent d'una gran vàlua per a tots nosaltres i per les nostres esglésies diocesanes. I cristians que continuaran essent, per sempre, els meus companys, amb qui he compartit moltes fatigues, moltes estones de pregària i que han estat bons referents en molts moments de la meva vida.

Però suposo que a vosaltres, com a mi mateix, això us ha provocat moltes qüestions. En un primer moment vaig intentar entendre'n les causes, però me'n vaig adonar que eren ben diverses i que esquivaven el què em neguitejava de veritat, que és de saber si jo també podria anar endavant. I em venia al cap el què ens diu Sant Pau a 1Co 10,12-13: «Per tant, qui es pensi estar dret, que miri de no caure», per afegir immediatament: «juntament amb la prova, Déu et donarà el mitjà de sortir-ne i poder-la suportar». I aleshores vaig comprendre que si jo continuava endavant, no era, ni de bon tros, per la meua força, sinó perquè en aquell moment de fragilitat i de dubte en la meua vida, havia sentit prop meu la força de la gràcia de Déu.

I aquesta reflexió em va venir de nou, aquests dies de colònies amb els més joves, quan els vaig anar a saludar i, alguns d'ells, es van apropar de mi a l'ombra a on ens protegíem de la calor, i em van començar a fer les preguntes que sempre porten en el seu cor: «Què fa un capellà? Per què no et pots casar? No t'agradaria tenir fills?». Me n'adonava que tot això, que certament eren renúncies que havia fet, no em definien. No em podia definir a mi mateix en negatiu: com el qui ha renunciat a una família, a una casa, a una esposa, a uns fills, a un treball remunerat, a un reconeixement social. Sinó que m'havia de poder definir en positiu. Perquè si em definia en negatiu, quan tingués problemes, em vindria al cap tot allò al que he renunciat, i em sentiria poc valorat. En canvi, si em definia en positiu, quan vinguessin problemes trobaria el consol en Aquell qui em cridava. I els hi vaig dir: «El capellà és l'home que s'ha enamorat completament de Déu i que ha donat la seva vida per seguir-lo fins al final. És l'home que viu de l'Amor i per l'Amor». I llavors un em va preguntar: «Però, i si Déu no existeix? De qui t'has enamorat?». I li vaig dir que tenia raó. Que havia començat malament la meua definició.

Qui és el capellà? «Doncs el capellà és l'home profundament creient. És l'home que ha fet una experiència de Déu i que l'ha sentit present en la seva vida. És un home a qui han ensenyat a pregar i que ha tingut la sort de sentir com Déu el cridava pel seu nom. El capellà és l'home que ha sabut discernir la veu de Déu i que s'ha deixat captivar per Ell, a través del seu Fill, Jesús. I llavors se n'ha enamorat. I ha preguntat a Jesús què volia d'ell, i Jesús li ha donat una missió i la força de l'Esperit per dur-la a terme. I n'ha fet un deixeble». I, quina és la teua missió? - em va preguntar una noia ben eixerida. I llavors li vaig dir que la meua missió era d'una banda acompanyar als cristians que formaven part de la comunitat on el bisbe m'havia enviat, per enfortir-los i fer-los créixer en la fe, a viure en la caritat, i a celebrar amb ells els sagraments de la vida cristiana, començant pel baptisme i posant al centre l'eucaristia. I, per altra banda, fer conèixer Crist als qui no el coneixen o tornar-lo a fer proper als qui se n'havien allunyat. I fou en aquest moment quan un dels més entremaliats em va dir, amb molta punta: «Mossèn, no sé si el bisbe us renovarà el contracte, perquè al poble hi ha cada cop més gent que no creu!». Tots ens vam posar a riure i en broma li vaig dir: «Quin *crack* estàs fet. Pobre de mi. No veus que faig el què puc!». Com que en el fons del cor son bona mainada va afegir: «Ai, perdoni, potser no ho havia d'haver dit», i es va recolzar al meu costat. Però li vaig respondre: «No! Està bé que ho hagi dit. Moltes gràcies.

Perquè de fet, això és ésser capellà. El què em fa capellà, el què em dona seguretat, el què em fa avançar, no son els resultats pastorals, no és que cada cop tinguís més nens i nenes a la catequesi, més persones a missa, més adults per a ésser acompanyats, més voluntaris per a les diferents activitats de la parròquia, etc. Tot i que s'agraeix i, humanament et fa

sentir millor. Sinó que el què em fa capellà és saber que estic allà on Déu m'ha demanat d'estar. És resar la litúrgia de les hores i repetir amb tota l'Església: "Em mantinc en una pau tranquil·la com un nen a la falda de la mare tot esperant els vostres dons". El que em fa capellà és fer silenci en la pregària i escoltar, de nou, com el Senyor em diu: "Vés, ven tot el què tens i dona-ho als pobres, després vine i segueix-me". I oferir l'eucaristia per a tots. Perquè el què em defineix com a capellà no és el què faig, sinó el què sóc. O millor encara, el que em defineix és "Per a qui sóc". I sóc per a Déu enviat al món a través de l'Església. I seré el mateix si a la meva comunitat hi ha 5000 cristians, o només n'hi ha 5.

La música que els cridava a berenar va sonar de nou i, ja ho sabeu, allò que és important no es pot pas saltar, així que es va acabar la conversació. Però tot marxant un em va dir: «Mossèn, no pateixi, ja vindrem algun dia a la parròquia, i així ja serà algun més». Tant de bo que sigui veritat! Però que vingui, o que no vingui, jo continuaré allà, essent presència, enmig del nostre poble, de l'Amor de Déu. I és que, com deia Santa Teresa de Lisieux, patrona dels missioners: «En el cor de l'Església, que és la meva mare, jo seré l'Amor».

Inquietum est cor nostrum

CARLOS PÉREZ LAPORTA

prevere de l'arquebisbat de Barcelona

adscriu a la parròquia de Sant Gregori Taumaturg

Enmig de les veus dels darrers mesos ha tornat a sobresortir la veu de la inquietud pel celibat. Ha fet que molts perdessin els nervis. Uns, amb l'agitació pròpia dels novíssims humans, somnien amb la definitiva derrota del celibat obligatori. Pel mateix fet, davant d'una semblant eventualitat, uns altres es llepen les ferides amb la tristesa pròpia de la desesperació mundana.

Amb tot, sense adonar-se'n, resulta que els uns i els altres lluiten en el mateix bàndol, encara que es tinguin per contrincants. *In communi causa omnes homo miles*. Els uns i els altres comparteixen la mateixa enemiga: lluiten contra la inquietud, tracten de batre-la, cercant la seva extinció. Els uns i els altres pensen que quan aquesta desaparegui, la seva bandera romandrà dempeus. Uns perquè creuen que aquesta inquietud confirma el tret antinatural del celibat, i quan hagin acabat amb ella regnarà la desitjada quietud natural. Els altres, en la direcció contrària, perquè pensen que el celibat pertany per essència a aquesta harmonia natural, veuen en la inquietud una instigació de l'àngel caigut. En definitiva, uns per pensar que als eunucs els fan els homes, i els altres perquè pretendrien haver sortit eunucs del si matern. Els uns i els altres, tot pecant d'un innocent

naturalisme, busquen un estat innat en el qual la veu divina cessi d'inquietar-nos. No obstant, precisament per a commoure'ns va venir aquesta Veu al món.

Però si rebutgéssim l'absurda ataràxia de pretensió budista, tot bregant diàriament amb aquesta inquietud, ens adonaríem que aquesta lluita ens encisa: d'enemiga la intranquil·lilitat passa a ser amiga. I comencem a mirar-la amb afecte, doncs, veiem que ens acompanya des dels primers dies en què ens rondava la idea de la vocació. Tampoc no es va separar de nosaltres en els tendres anys de seminari, tot visitant-nos d'amagat, i així trencant la inèrcia anual a la qual semblava voler reduir-nos la continuïtat naturalíssima que ens entreteixia entre estudis i pregàries. Estàvem ben inquiets! Les seves visites ens feien sentir-nos vius i lliures, tot estava encara per decidir-se!

I quina grata sorpresa ha estat rebre-la aquests primers anys de sacerdocí! Tot estava ja decidit, tot complert, doncs ens havíem lliurat per sempre; però ella seguia allà —obstinada i fidelíssima amiga—, per si algú es pensava que podia donar per descomptat la seva crida. Ella, com totes les velles amistats, ens punxa allà on més cou. Ara, per exemple, a l'època estival, es presenta graciosament i culta, i ens suggereix —a l'estil *umbralià*— que no hi ha cap altra resurrecció de la carn sinó el mateix estiu. Se'ns escapa la vida de les mans? De vegades aquestes bromes ens enganxen amb la castanya torta o cansats, i ens semblen un agosament indigne. Però, ben empunyades, aquest tipus d'humor té un valor veritatiu inconfusible. Remena les nostres forces vives, les convoca a respondre. Al principi sembla conformar una resistència que tensa el celibat, que el porta al límit. Ens posa novament davant el contrast —que no contradicció— entre la vida que es busca a si mateixa i la vocació, que la condueix més enllà de si mateix.

És precisament en aquest vèrtex de la natura en la que la inquietud es mostra com una provocació en el sentit etimològic del terme. És el contrapunt humà que ressona en la mateixa veu del Senyor: «No tothom comprèn aquest ensenyament, sinó tan sols aquells a qui és concedit. Hi ha que es fan eunucs a ells mateixos per causa del Regne del cel. Qui ho pugui comprendre, que ho compregui». Qui ho pot comprendre?! És la veu de la inquietud que brolla de l'intranquil cor humà de Jesús. La inquietud no és res més que la naturalesa provocada per la gràcia a entendre el que hom humanament no pot entendre. Potser per aquest motiu, la *Didajé* va titllar de “misteri còsmic” el celibat. La inquietud no és res més que la inseguretats del pobre d'esperit. És la carn que para la mà a la gràcia, que allarga quotidianament la mà per comprendre allò que no li correspon arribar a comprendre per ella mateixa. La inquietud és la vida agitada d'aquells que esperen el Regne, perquè no han nascut eunucs ni els homes els n'han fet. Només el Regne en Persona, només Crist viu, fa entendre allò que és insondable. Però el que satisfà la inquietud, no l'extingeix pas! *Gratia non tollit naturam sed perficit*. La inquietud no està pas cridada a desaparèixer, sinó a aguditzar-se i dilatar-se en tant que desig intensificant que és magnífica i ens magnifica: més Regne, més Crist, sempre més!

En veritat, quin antihumà error seria escapolir-se d'un mateix i fugir de la inquietud per la via del matrimoni. Com si el matrimoni sestegés en una mena d'acomodació animal, on tot és al seu lloc. Com si el naufragi actual de la vida marital no aclarís d'una vegada per totes la naturalesa vocacional del matrimoni. Com si la inquietud no ironitzés tant amb els casats com fa amb els cèlibes, impostant la veu apostòlica: «Si la situació entre marit i muller és aquesta, val més no casar-se». Val més no casar-se; ni tampoc deixar de fer-ho.

Perquè a la vida no surten els comptes de totes maneres, perquè la vida no s'aquieta amb si mateixa per més voltes que li donem.

Per això, els cèlibes pel Regne saludem i acollim amb alegria la inquietud d'aquests temps, perquè hi reconeixem aquesta vella amiga de tota la vida. Les seves provocacions contrasten la vocació, tot fent-la més nítida. La inquietud actua com una mena de Sancho Panza que acompanya la quixotesca aventura de la vocació i la confronta amb el comú dels sentits: sembla que vulgui rebaixar el seu ímpetu, però és el seu escuder. Així manté l'ideal del celibat al bell mig del món, per obligar-lo a travessar i traspasar-lo. Però si ens rendíssim a la mundanitat, si deixéssim morir la genialitat cavalleresca del celibat, encara al llit de mort la inquietud es trauria la seva màscara per animar-nos a seguir en la nostra desproporcionada vocació: *“¡Ay! —respondió la Inquietud llorando—. No se muera vuestra merced, señor mío, sino tome mi consejo y viva muchos años, porque la mayor locura que puede hacer un hombre en esta vida es dejarse morir sin más ni más, sin que nadie le mate ni otras manos le acaben que las de la melancolía. Mire no sea perezoso, sino levántese desa cama, y vámonos[...]. Si es que se muere de pesar de verse vencido, écheme a mí la culpa, diciendo que por haber yo cinchado mal a Rocinante le derribaron; cuanto más que vuestra merced habrá visto en sus libros de caballerías ser cosa ordinaria derribarse unos caballeros a otros y el que es vencido hoy ser vencedor mañana”*.

Acollits per l'olor del mar, no podem ser infeliços

JOAN BOSCO FANER

*prevere del bisbat de Menorca
rector del seminari*

Ahir i avui anam celebrant la festa de la Mare de Déu del Carme a Fornells, Ciutadella, Maó... amb Eucaristia, processó, rés de rosari, concerts... En la Sagrada Escriptura es parla de la bellesa del Carmel, on el profeta Elies defensava la puresa de la fe d'Israel en el Déu vivent. En el segle XII alguns eremites, cercant la solitud, es van retirar en aquella muntanya de Palestina i van edificar una església que van dedicar a la Mare de Déu, i després van fundar un Orde dedicat a la vida contemplativa i apostòlica sota el seu patrocini. Segles després, la Mare de Déu del Carme, invocada pels carmelites com a “Flor del Carmel, Estrella del Mar”, va ser adoptada a finals del segle XVII com a patrona per la gent del mar. L'Escriptura celebra la bellesa de la muntanya del Carmel, una bellesa que l'Església contempla en Maria (*Stella maris*). Sant Bernat va predicar:

Si bufen els vents de la temptació, si et llencen contra les roques de la tribulació, mira l'estrella, invoca Maria; si et colpegen les onades de l'orgull, de l'ambició, de l'enveja, de la rivalitat, mira l'estrella, invoca Maria. En cas que la ira, o l'avarícia, o el desig carnal assaltin amb violència la fràgil embarcació de la teva ànima, mira l'estrella, invoca Maria.

I l'Orde del Carme, en les seves dues branques (de l'Antiga Observança i Descalça), canta joiosa la Seqüència, atribuïda a sant Simó Stock, *Flor del Carmel*:

Flor del Carmel, vinya florida, esplendor del cel, Verge fecunda i singular, Mare tendra, intacta d'home, mostrat propícia amb els carmelites, Estrella del mar. Rel de Jesè que has germinat una flor (Jesús), permet-te'ns està sempre prop de Jesús. Lliri que creixes entre les espines, conserva'ns purs, a nosaltres que som tan febles. Dolça Mare, Verge puríssima, mostra't propícia als cristians, Estrella del mar. Porta i clau del paradís, Mare feu que aconseguim el lloc on estàs coronada de glòria.

Tenint present els pescadors i gent del mar, record les paraules d'Irène Némirovsky: *No podem ser infeliços si som acollits per l'olor del mar, per l'arena, l'aire i el vent.* Cert, els menorquins no podem ser infeliços rodejats com estem d'aigua del mar, arena i vent. És un dia per a felicitar-nos tenint present la Mare de Déu del Carmel i les que avui fan festa.

Festegem la festa de Maria tenint present una de les expressions de sta. Teresa: *"Tristeza y melancolía no las quiero en la casa mía"*. Jo tampoc les desig. Ni les desig a casa meva ni en cap altra casa. Per a viure hem de tenir "ganes de viure". M'impresionen positivament aquelles persones que front moments difícils de la vida no perden la seva serenor i demanen actituds positives. La Seqüència *Flor del Carmel* diu: *En els dubtes dau-nos consells prudents, en les adversitats dau-nos el teu consol. Tu que ets l'armadura forta de qui lluita, quan la guerra enfureix, dau-nos la defensa de l'escapulari.* I també tenc present expressions de Guida Monjo, persona que va morir el 30 de juny passat a l'edat de 105 anys. La seva fe era, per a mi, extraordinària. Aquestes són algunes de les seves expressions al final de la seva llarga vida: *"Per a combregar no puc dur es davantal. Espera una estona, vull rebre Jesús amb molt de respecte". "Ara que se'n va, no el puc acompanyar fins a sa porta. Quan he combregat necessit estar atenta a Jesús i en silenci". "Ja no puc sortir de casa i venir a la Parròquia. Aquí, la meva habitació és com una capella". "Quan mori voldria estar en pau amb tothom". "Quan no em trobi bé tenguí present que vull rebre la Unció". "La fe és el do més excel·lent de la meva vida. A hores d'ara sols m'importa Déu". "En aquestes hores ja sols depenc d'Ell. A les seves mans estic!"... Quina pau front moments difícils!*

Front les dificultats i tenint present Maria, em surten del cor unes paraules del salm 131, uns dels més curts de la Bíblia: *Senyor, el meu cor no és ambició ni són altius els meus ulls; visc sense pretensions de grandeses o de coses massa altes per a mi. Em mantenc en pau, tenc l'ànima serena. Com un infant a sa falda de sa mare, així se sent la meva ànima».* Paraules que em recorden les mateixes que va dir Maria: *La meva ànima magnífica el Senyor el meu esperit celebra Déu que em salva, perquè ha mirat la*

petitesa de la seva serventa. Des d'ara totes les generacions em diran benaventurada, perquè el Totpoderós, obra en mi meravelles (Luc 1,46-49).

Les festes marianes ens són font de riquesa, de reflexió, de contemplació. Confiem en Maria i front les dificultats no ens desanimem. Sempre avant!

Rentar els peus

Un prevere novell a la comarca dels Ports

MATTEO BORDIGNON

*prevere del bisbat de Tortosa
vicari de la parròquia de Morella*

Em dic Matteo i fa poc que sóc prevere del bisbat de Tortosa. Les meves primeres parròquies (sis, més vicari d'una altra) són a la comarca dels Ports (província de Castelló) i oscil·len entre els cent i cinc-cents habitants. Es tracta d'una realitat que tendeix a despoblar-se (diuen), amb un caràcter generalment pràctic, auster, directe i que mira a l'essencial. Encara que la població sigui una mica envellida, algunes famílies joves retornen aquí per muntar alguns projectes empresarials.

Visc a Morella amb el meu germà de presbiteri José Ángel, mossèn que té molta experiència en el ministeri. Ell viu a la planta baixa amb la seva mare, i jo a la primera. Compartim l'oració del matí i qualsevol altra cosa que faci falta. En aquest territori se'm va proposar un estil pastoral «comarcal». És a dir, ens reunim periòdicament amb laics i famílies que col·laboren en la comptabilitat, la gestió del patrimoni, l'economia de les parròquies, les celebracions i altres aspectes pastorals.

El despoblament i la sempre més escassa presència dels mossens va engrescar una part dels fidels a participar en l'Església, cadascú segons els propis talents rebuts. És sorprenent veure els carismes que Déu ha distribuït amb saviesa a dins de l'Església, i com cadascú és part del cós de Crist. Uns s'ocupen de les celebracions de la Paraula, amb una preparació i dedicació admirable. D'altres, amb les seves habilitats administratives i comptables, contribueixen decisivament en el manteniment del patrimoni. Santes dones obren i tanquen les esglésies i es preocupen de la neteja dels espais i objectes litúrgics. D'altres sempre estan disponibles per a qualsevol altra necessitat.

Amb un núvol tan gran de testimonis, la meva faena, que resultaria atterradora en quant a volum de treball, es pot tranquil·lament recolzar amb el jou que carrega el mateix cap de l'Església, Crist. Seva és la obra, seva la glòria. La seva gràcia inunda el cós que som nosaltres, i ens ensenya que Ell condueix sàviament la nostra presència missionera en aquestes terres. Aquí hi ha una forta tradició de romeries, novenaris, festes populars, on acudeixen els autòctons que viuen fora, amb molta il·lusió i devoció. Són moments especials on es transparenten uns cors senzills, bons, gens complicats, i amb un sistema de valors humans molt ben arrelats. Aquests cors, imbuïts per a Déu, són un terreny fecund per a l'anunci de l'Evangelí.

La presència a l'Eucaristia dominical és, proporcionalment, imponent i important. El motor d'aquesta pervivència del cristianisme són els nostres avis, malalts, que reben el viàtic a casa. Ells són autèntiques fonts d'oració, vida secreta consagrada, centres de gràcia d'on brolla la força per a nosaltres missioners i per als fidels, per perseverar en la fe. Els avis són autèntics models de santedat. Sempre, en el desert, despunten algunes famílies que bategen els fills, i els conviden a fer la primera comunió i la confirmació. També hi ha famílies que es casen. Així que aprofito tot el que és bo, ho examino tot, i em quedo amb el bo. Les carències que poden venir d'un ambient descristianitzat o paganitzat van a càrrec del mossèn. A ell li convé buscar una (o més) comunitat on pugui viure la fe. A ell li convé trobar-se sovint amb famílies enamorades de Crist. A ell li convé seguir formant-se, practicar esport, i quedar amb els germans. Glòria a Déu que ens ha escollit per a un ministeri tan gran.

Un bisbe ens parla

La veritat sempre està de part dels humils

+SEBASTIÀ TALTAVULL

bisbe de Mallorca

Quan es viu obsessionat per l'escalada sense mesura, no hi caben les posicions humils. Tot ha de ser extraordinari, arrogant, superlatiu, impactant, i ha de formar part de l'embull que ens muntam per viure de la «figura» que espera l'aplaudiment. Ferits per l'orgull, ens costa donar un to humil a l'activitat humana. Ser el primer, guanyar-ho tot a qualsevol preu, arraconar tot aquell o aquella que impedeix el nostre «ascens», sovint constitueix l'acció que realment promet. Pensem, per exemple, en el ridícul que podem arribar a fer, com insinua Jesús a l'Evangelí, quan pretenem el capdamunt de l'escalafó i acaparar els primers llocs en tot. *Que enfora de l'Evangelí!*

Aquesta forma de ser i de fer imperada per l'orgull pot enverinar molts aspectes i situacions en la vida, especialment els que porten a l'obsessió pel poder fins a fer-ne l'únic absolut, o els que fins i tot en coses petites que semblen irrellevants, en saben treure un profit egoista en benefici propi. Voler tenir sempre la raó encara que sigui mentint, viure el goig de fer sofrir o menysprear l'altre en els seus encerts, convertir-se en un inquisidor que mai no troba res ben fet i viu de la frustració de veure l'estella de l'ull de l'altre i no se n'adona de la biga que hi ha en el seu... Quan comanda l'orgull, qualsevol atropellament a la dignitat de l'altre és possible. *Què enfora de la humilitat!*

A l'Evangelí, la veritat sempre està de part dels humils. Aquesta és la conclusió en boca de Jesús: «Tothom que s'enalteix serà humiliat, però el qui s'humilia serà enaltit» (Lc 14,11). És en les relacions humanes quotidianes on realment es cuinen les intencions més espontànies del cor. Hem de tenir present, com indica el pensament social de l'Església, que entre els àmbits del compromís social dels fidels laics emergeix, per sobre de tot, el servei a la persona humana, la defensa i promoció de la seva dignitat. Aquesta serà – juntament amb l'amor – la mesura del bon tracte que ens devem els uns als altres.

La resposta només la pot donar un cor humil, convertit al Senyor i obert amb senzillesa als altres. Estiguem atents a aquestes paraules: «Fill meu, sigues modest en tot el que facis, i et veuràs més estimat que el qui dona esplèndidament. Com més important ets, més humil has de ser, i Déu et concedirà el seu favor. Déu, que és vertaderament poderós, revela els seus secrets als humils» (Sir 3,17-20). Fixant-nos en Maria, podem descobrir amb qui compta Déu a l'hora de realitzar els seus plans. El secret és la seva humilitat.

Hem vist, hem llegit

Ajudar les ànimes, com a línia de fons de la pròpia vida.

JOSEP LLUÍS IRIBERRI

jesuïta

Director Oficina del Peregrino del Camino Ignaciano

Aquest va ser el desig de Sant Ignasi, en tot el que es va proposar de fer. Per sobre de tot, les persones, els germans i germanes que vivien en un segle XVI marcat per les guerres dels monarques, per les ruptures de la comunió eclesial, pels descobriments científics que trencaven tots els esquemes de la vida en comú que havien funcionat fins aleshores. Descobrir que la Terra no és el centre de l'Univers, a més a més de no ser plana, això trasbalsa tant o més que el descobriment actual de la física quàntica.

Fa 500 anys, el jove Íñigo de Loyola, ferit en una batalla contra els franc-navarresos a Pamplona, refà la seva vida als 30 anys, deixant enrere una prometedora carrera a la cort de l'emperador Carles V i apuntant-se al seguiment d'un nou Rei: Jesucrist. En aquesta transformació vital van jugar molt fort les lectures que va fer de la Vida del Crist i de les vides dels sants, llibres que a casa seva li van oferir per passar l'avorriment... i ves per on, llegir va canviar la seva vida. I és que trobar-se de cara amb el model de Jesús i dels deixebles, dels homes i dones santes, va ser obrir una porta a unes experiències insospitades... que el van enamorar.

Amb el cor robat, decideix fer-se pelegrí. Inicialment fins a Jerusalem, tot i que, més endavant, es va adonar que tota la seva vida seria un llarg pelegrinatge. A la seva Autobiografia, s'identifica a sí mateix com "el Pelegrí". Pelegrinar va ser tan important, l'experiència de posar-se en camí i deixar-se transformar pel Camí va ser tan fundant, que ho va imposar als novicis de la Companyia de Jesús, com a prova necessària abans de fer els vots. L'estil de vida que s'adquireix en el pelegrinatge, les relacions que s'estableixen, el contacte amb la religiositat popular dels llocs per on es transita, la gastronomia que t'ajuda a fruitar dels fruits de la terra i et fa ser agraït, els paisatges que et porten a la contemplació de l'Amor d'Aquell que tot ho ha creat... tantes i tantes coses que passen en un pelegrinatge quan t'atreveixes a posar-te les botes i carregar amb una motxilla, sol o en grup, i que et van instruint, enfortint, transformant... això, i molt més, són coses que es troben en un pelegrinatge.

I d'això va la recent pel·lícula documental que es va presentar el darrer mes de juny, mostrant el Camí Ignasià, seguint les passes de Sant Ignasi de Loiola, des d'Azpeitia-Loyola fins a Manresa.

Un documental gens fàcil de fer, perquè ja es veu que el tema a tractar és molt complex i variat: des de l'experiència espiritual a les patatas riojanas, des del paisatge àrid dels Monegros a la visió il·luminadora de Montserrat i la Moreneta. I, a més, calia ficar 700 km de recorregut, fent honor a tants llocs per on es passa. El documental treballa molt bé les 27 etapes del Camí, tot i que no puguin sortir totes, però amb vitalitat i sense aturar-se en excés en explicacions que podrien cansar una mica, poc a poc van caient els kilòmetres, i ens plantem a La Cova de Sant Ignasi a Manresa, en només 85 minuts.

Pensada per obrir via a que molts pelegrins escoltin la crida a posar-se en Camí, el documental és un aparador d'experiència, que compta amb la participació de molta gent implicada en el Camí, des d'associacions d'amics dels pelegrins, a guies turístics o particulars als qui agrada explicar la seva pròpia experiència. A destacar l'amable trobada amb els pelegrins del Camí de Sant Jaume, que també té el seu espai al documental.

Amb la fotografia molt cuidada i un muntatge sorprenent que ajuda a no perdre ritme, aquest documental ha de ser vist com una ajuda espiritual imprescindible per a tots els que posseeixen una ànima peregrina, com la del mateix Íñigo de Loyola. No podem oblidar que, en el fons, tot el que s'ha fet ha estat amb l'objectiu sincer d'ajudar a les ànimes, com deia Sant Ignasi. Que veure aquesta pel·lícula ens ajudi a tots a ser més fidels al Camí de la Vida. I per a més informació: [**www.caminoignaciano.org**](http://www.caminoignaciano.org)